Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18181

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i, bireylerin ki?ileraras? ili?kilerde sergiledi?i boyun e?me e?ilimlerini ve bu e?ilimlerin yo?unlu?unu ölçmek amac?yla 1997 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikolojik de?erlendirme arac?d?r. Ölçek, özellikle Bili?sel-Davran??ç? Terapiler (BDT) ba?lam?nda, dan??anlar?n adaptif olmayan ?emalar?n? ve davran?? kal?plar?n? belirlemeye yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi süreci, Sava??r ve ?ahin taraf?ndan yay?mlanan kapsaml? bir de?erlendirme kaynak kitab?n?n parças? olarak sunulmu?tur.

Bu araç, bireylerin kendi ihtiyaçlar?n? göz ard? ederek ba?kalar?n?n beklentilerine a??r? uyum gösterme, çat??madan kaç?nma ve otorite figürlerine kar?? pasif kalma gibi e?ilimlerini nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler. Klinik uygulamada, özellikle anksiyete bozukluklar?, depresyon ve ki?ilik bozukluklar? gibi durumlarda görülen boyun e?ici davran??lar?n derecesini saptamada kritik bir rol oynar.

Anahtar Kelimeler

Boyun E?ici Davran??lar, Bili?sel-Davran??ç? Terapiler, Psikolojik Ölçek, Davran?? De?erlendirmesi, Ki?ileraras? ?li?kiler, Uyumsuz ?emalar.

Yazarlar

Sava??r, I., ?ahin, N. H.

Amaç

Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal çevrelerinde sergiledikleri boyun e?me davran??lar?n?n s?kl???n?, yo?unlu?unu ve ba?lamsal özelliklerini ölçmektir. Bu ölçek, klinik de?erlendirme süreçlerinde, özellikle de dan??anlar?n terapiye getirdi?i ki?ileraras? sorunlar?n kökenini anlamland?rmada birincil bir araç olarak kullan?l?r. Ölçek, bireyin kendi duygusal ve fiziksel ihtiyaçlar?n? ikinci plana atma e?ilimini, ba?kalar?n? memnun etme çabas?n? ve çat??ma durumlar?nda pasif kalma e?ilimini ölçer.

Ölçek, ayr?ca Bili?sel-Davran??ç? Terapiler çerçevesinde, tedavinin etkinli?ini izlemek için de faydal?d?r. Terapötik müdahaleler sonucunda boyun e?ici davran??larda meydana gelen azalma, ölçek puanlar? arac?l???yla objektif olarak takip edilebilir, bu da tedavi hedeflerine ula??l?p ula??lmad???n?n belirlenmesine olanak tan?r.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, bireyin otonomisini feda ederek ba?kalar?n?n isteklerine veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

beklentilerine pasif bir ?ekilde uyum sa?lamas? olarak tan?mlanan "boyun e?ici davran??lar"d?r. Bu yap? genellikle bili?sel çarp?tmalar (örne?in, "Herkesi memnun etmeliyim") ve duygusal bask?lama ile yak?ndan ili?kilidir. Boyun e?me davran???, genellikle reddedilme, terk edilme veya çat??ma ya?ama korkusundan kaynaklanan maladaptif bir ba?a ç?kma stratejisidir.

Boyun e?ici davran??lar, klinik psikolojide özellikle Young'?n Erken Dönem Uyumsuz ?emalar? aras?nda yer alan "Boyun E?icilik/Ba??ml?l?k" ?emas? ile yüksek korelasyon gösterir. Ölçek, bu ?eman?n davran??sal d??avurumlar?n? saptayarak, bireyin ya?am kalitesini olumsuz etkileyen temel inanç sistemlerinin anla??lmas?na katk?da bulunur.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçe?in spesifik geçerlik verilerine dair detayl? bir bilgi sunulmam??t?r. Ancak, bir psikometrik arac?n akademik standartlara uygun olarak geli?tirilmesi sürecinde, geçerlik (validity) çal??malar? zorunludur. Bu çal??malar genellikle yap?sal geçerli?i, ölçüt ba??ml? geçerli?i ve ay?rt edici geçerli?i içerir.

Ölçe?in geçerli?inin belirlenmesinde, Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i puanlar?n?n, teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er ölçeklerle (örne?in, sosyal anksiyete, depresyon veya pasiflik ölçekleri) korelasyonu incelenir (Yak?nsak Yap? Geçerli?i). Ayr?ca, ölçe?in boyun e?ici davran??lar? olmayan bireyler ile klinik tan?s? olan bireyleri ay?rt etme yetene?i (Ay?rt Edici Geçerlik) de de?erlendirilmelidir.

Güvenirlik

Sa?lanan kaynak bilgisi güvenirlik verilerine dair detay içermese de, geli?tirme a?amas?ndaki bir psikolojik ölçek için temel güvenirlik analizlerinin yap?lmas? beklenir. Güvenirlik (reliability), ölçe?in tutarl?l?kla ve hatas?z bir ?ekilde ölçüm yapma yetene?ini ifade eder.

Genellikle kullan?lan güvenirlik yöntemleri aras?nda test-tekrar test güvenirli?i (ölçümün zaman içindeki kararl?l???) ve iç tutarl?l?k (ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?u) yer al?r. ?ç tutarl?l?k genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Ölçe?in, boyun e?ici davran??lar? ölçme konusunda yüksek bir iç tutarl?l??a sahip olmas?, maddelerin ayn? temel yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Faktör Analizi

Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i'nin geli?tirme sürecinde, ölçe?in temel yap?s?n? ve boyutlar?n? ortaya ç?karmak amac?yla faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda topland???n? belirleyerek, boyun e?ici davran??lar?n tek bir genel faktörden mi yoksa birden fazla ili?kili boyuttan m? olu?tu?unu ortaya

ARABPSYCHOLOGY.COM

koyar.

Boyun e?ici davran??lar genellikle iki temel bile?ene ayr?labilir: 1) Duygusal Boyun E?me (kendi duygular?n? bast?rma) ve 2) Davran??sal Boyun E?me (ba?kalar?n?n isteklerine fiziksel olarak uyma). Ölçe?in faktör yap?s?, bu alt boyutlar?n ayr? ayr? ölçülüp ölçülmedi?ini gösterir ve klinik yorumlamada derinlik sa?lar.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) / Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Derecelendirmeli (Likert tipi ölçek kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler ve Klinik Popülasyon

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri (Yeti?kinler)

Population Details: Ölçek, Türkçe konu?an ve okuryazar olan genel popülasyon ve çe?itli psikiyatrik tan?lara sahip klinik popülasyon üzerinde kullan?labilir.

Test Methodology: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin kendini de?erlendirmesine dayal? bir öz bildirim envanteridir. Puanlama, genellikle yüksek puan?n daha fazla boyun e?ici davran?? e?ilimini gösterdi?i ?ekilde yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Öz Bildirim, Uyumsuz Davran??, ?ema Terapi, De?erlendirme Arac?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1997

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir kaynak kitap içinde yay?mland??? için genellikle klinik veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

ara?t?rma amaçl? kullan?m için izinler, yay?nc? (Özyurt Matbaac?l?k) veya yazarlar arac?l???yla belirlenmelidir. Ticari kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi bulunmamaktad?r.

Kaynaklar

Sava??r, I. ve ?ahin, N. H. (1997). Boyun e?ici davran??lar ölçe?i. **Bili?sel- Davran??ç? Terapilerde De?erlendirme S?k Kullan?lan Ölçekler.** Ankara. Özyurt Matbaac?l?k, 100-103.

Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde Boyun E?ici Davran??lar Ölçe?i'nin maddeleri (items) sa?lanmam??t?r. Ölçe?in tam metnine ula?mak için belirtilen referans kayna?a ba?vurulmas? gerekmektedir: Sava??r, I. ve ?ahin, N. H. (1997). Bili?sel- Davran??ç? Terapilerde De?erlendirme S?k Kullan?lan Ölçekler.

ARABPSYCHOLOGY.COM